QO'NG'IROT TUMANLARARO IQTISODIY SUDI

230600, Qo'ng'irot tumani R.Abdullaev ko'chasi, r/u

KUNGRAD INTER-DISTRICT ECONOMIC COURT

R.Abdullaev street Kungrad, 230600

Ўзбекистон Республикаси номидан **ХАЛ КИЛУВ КАРОРИ**

Элликқалъа тумани 2024 йил 6 июнь 4-2302-2402/1400-сонли иш

Кўнғирот туманлараро иқтисодий суди судьяси Д.И.Давлетов раислигида, С.Жалғасбаев суд мажлиси котиблигида, Ўзбекистон Савдосаноат палатаси Қорақалпоғистон Республикаси бошқармаси даъвогар "Bo'ston Cluster" МЧЖ манфаатида жавобгар "Boltaboy Bulish" фермер хўжалиги ҳисобидан 21487788 сўм асосий қарз ва 10743894 сўм пеня ундириш тўғрисидаги даъво аризаси бўйича ишни даъвогар вакиллари ҳуқуқшуноси Дж.Давлетов (2024 йил 5 июндаги 06-165-сонли ишончномага асосан) ва бош бухгалтери Н.Абдуллаев (2023 йил 13 майдаги 05-144-сонли ишончномага асосан) иштирокида "Bo'ston Cluster" МЧЖ биносида очиқ сайёр суд мажлисида кўриб чиқиб, қуйидагиларни

аниклади:

Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси Қорақалпоғистон Республикаси бошқармаси (бундан буён матнда Палата деб юритилади) "Bo'ston Cluster" МЧЖ (бундан буён матнда даъвогар деб юритилади) манфаатида судга даъво аризаси билан мурожаат қилиб, "Boltaboy Bulish" фермер хўжалиги (бундан буён матнда жавобгар деб юритилади) ҳисобидан 21487788 сўм асосий қарз ва 10743894 сўм пеня жарима ундиришни сўраган.

Бугунги суд мажлисининг ўтказилиш вақти ва жойи тўғрисида Палата ва жавобгар қонунда белгиланган тартибда хабардор қилинган бўлсада, унинг вакили иштирок этмади. Бундай холда суд ишни Ўзбекистон Республикаси Иктисодий процессуал кодекси (бундан буён матнда ИПК деб юритилади)нинг 128, 170-моддаларига асосан Палата ва жавобгар вакилларининг иштирокисиз кўриб чикишни лозим деб хисоблайди.

2024 йил 28 май куни бўлиб ўтган сайёр суд мажлисида жавобгар вакили 28.05.2024 йилдаги маълумотнома ва 29.08.2022 йилдаги икки томонлама имзоланган далолатнома такдим килиб, ушбу далолатномада жавобгарнинг даъвогар олдида карздорлиги йўклигини билдириб, даъвони рад этишни сўради.

Суд мажлисида иштирок этган даъвогар вакиллари даъвони кўллаб-кувватлаб, уни каноатлантиришни сўради.

Суд, ишда иштирок этувчи шахс вакилларининг кўрсатувини тинглаб, ишдаги мавжуд ва судга такдим килинган хужжатларни ўрганиб чикиб, куйидаги асосларга кўра даъво аризани каноатлантиришни рад этишни лозим топади.

Ишдаги хужжатлардан аниқланишича, 2021 йил 23 март куни "Bo'ston Cluster" МЧЖ ва "Boltaboy Bulish" фермер хўжалиги ўртасида Пахта ҳом ашёси ва уруғлик пахтани харид қилиш бўйича 175-сонли контрактация шартномаси (бундан буён матнда Шартнома деб юритилади) тузилган бўлиб, шартноманинг 1.1-бандига кўра "Хўжалик" мазкур шартноманинг 1.2 ва 1.4-бандларида кўрсатилган микдордаги пахта хом ашёси ва уруғлик пахтани "Харидор" га қайта ишлаш ёки сотиш учун етказиб бериш, "Харидор" эса ушбу маҳсулотни келишилган муддатларда муайян нарх бўйича ҳақини тўлаб харид қилиш мажбуриятини ўз зиммасига олган.

Шартноманинг 2.2-бандига кўра, шартномада кўрсатилган маҳсулотни "Харидор" билан келишилган манзилга топшириш-қабул қилиш жадвалига асосан 2021 йил 01 декабргача етказиб бериши белгиланган.

Даъвогар жавобгар томонидан мажбуриятлар лозим даражада бажарилмаган деб ҳисоблаб, жавобгар ҳисобидан 21487788 сўм асосий қарз ва 10743894 сўм пеня ундириш тўғрисидаги даъво талаби билан судга мурожаат қилган.

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 55-моддасига асосан ҳар ким ўз ҳуқуқ ва эркинликларини қонунда тақиқланмаган барча усуллар билан ҳимоя қилишга ҳақли. Ҳар кимга бузилган ҳуқуқ ва эркинликларини тиклаш учун унинг иши қонунда белгиланган муддатларда ваколатли, мустақил ҳамда ҳолис суд томонидан кўриб чиқилиши ҳуқуқи кафолатланади.

Узбекистон Республикаси Фуқаролик кодекси (бундан буён матнда ФК деб юритилади)нинг 234-моддасига асосан мажбуриятлар шартномадан, зиён етказиш натижасида ҳамда ушбу Кодексда кўрсатилган бошқа асослардан келиб чиқади. Мазкур ҳолатда тарафларнинг мажбуриятлари Пахта ҳом ашёси ва уруғлик пахтани етиштириш ҳамда ҳарид қилиш бўйича фьючерс шартномасидан келиб чиққан.

ФКнинг 465-моддасининг биринчи қисмига кўра, контрактация шартномасига мувофик қишлоқ хўжалиги махсулотини етиштирувчи қишлоқ хўжалиги махсулотини кайта ишлаш ёки сотиш учун бундай махсулотни харид қиладиган шахсга — тайёрловчига шартлашилган муддатда топшириш (топшириб туриш) мажбуриятини олади, тайёрловчи эса бу махсулотни қабул қилиш (қабул қилиб туриш), унинг ҳақини шартлашилган муддатда муайян баҳода тўлаш (тўлаб туриш) мажбуриятини олади.

Иш хужжатларидан кўринишича, даъвогар томонидан тузилган маълумотномасига кўра, 2022 йил пахта хосилидан жавобгарнинг даъвогар олдида 21487788 сўм асосий қарз мавжудлиги аникланган.

"Bo'ston Cluster" МЧЖ томонидан қарздорликни тўлаб бериш ҳақида жавобгарга оғзаки ва ёзма равишда огохлантирилишига қарамасдан жавобгар тўловларни белгиланган муддатларда тўлаб бермаганлиги, шартнома мажбуриятларини лозим даражада бажармаганлиги сабабли тарафлар ўртасида мазкур низо келиб чиққан.

ФКнинг 333-моддасига асосан қарздор айби бўлган тақдирда мажбуриятни бажармаганлиги ёки лозим даражада бажармаганлиги учун,

агар қонунчиликда ёки шартномада бошқача тартиб белгиланмаган бўлса, жавоб беради.

Жавобгар томонидан шартномавий мажбуриятлар лозим даражада бажарилмаганлиги оқибатида даъвогар олдида 21487788 сўм асосий қарз вужудга келган ва ушбу қарздорлик иш хужжатлари билан ўз тасдиғини топган деб хисоблайди, бироқ тарафлар ўртасида тузилган 29.08.2022 йилдаги далолатномага кўра, жавобгарнинг даъвогар олдида қарздорлиги мавжуд эмаслиги ва тарафлар судда берган кўрсатмасида ушбу қарздорлик ҳақиқатдан ҳам йўқлиги ўз тасдиғини топганлиги боис, даъвогарнинг асосий қарз ундириш талабини қаноатлантиришни рад этишни, ваҳоланки даъвогар томонидан ҳақиқатдан ҳам жавобгар қарздорлиги ҳақида тасдиқловчи ҳужжатларни тақдим қила олмаганлиги, шу сабабли, суд киритилган даъво ариза асоссиз эканлигини, пеня ундириш қисми ҳам асоссиз киритилган деб ҳисоблайди ва даъво аризадаги важлар ўз тасдиғини (исботини) топмагани учун, ушбу қисмини ҳам қаноатлантиришни рад этишни лозим топади.

ИПКнинг 68-моддасига кўра, ишда иштирок этувчи ҳар бир шахс ўз талаблари ва эътирозларига асос қилиб келтираётган ҳолатларни исботлаши керак.

ИПКнинг 118-моддасига кўра, суд ҳаражатлари ишда иштирок этувчи шахсларнинг қаноатлантирилган даъво талаблари миқдорига мутаносиб равишда уларнинг зиммасига юклатилади.

Суд юқоридаги Қонун нормалари талабларидан келиб чиққан холда даъвонинг асосий қарз ва пеня ундиришни қаноатлантиришни рад этишни, даъво асоссиз киритилганлиги сабабли, суд харажатларини даъвогар зиммасига юклашни лозим топди.

Юқоридагиларга асосан, Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг 107, 118, 128, 170, 176-179, 186-моддаларини қўллаб, суд

карор килади:

Даъво қаноатлантириш рад этилсин.

Олдиндан тўланган почта харажати даъвогар зиммасида қолдирилсин.

Даъвогар "Bo'ston Cluster" МЧЖ хисобидан Республика бюджетига 644633,64 сўм давлат божи ундирилсин.

Хал қилув қарори қабул қилингандан кейин бир ойлик муддат ўтгач қонуний кучга киради.

Хал қилув қарори қонуний кучга киргач, ижро варақаси берилсин.

Мазкур ҳал қилув қарори устидан у қабул қилинган кундан эътиборан бир ой ичида шу суд орқали Қорақалпоғистон Республикаси судининг Иқтисодий ишлари бўйича судлов ҳайъатига апелляция тартибида ёки қонуний кучга кирган ва а ида кўрилмаган ҳал қилув қарори устидан у қонуний кучга ц зтиборан олти ой ичида кассация тартибида шикоят берилиц р протест келтириши) мумкин.

Раислик килувчи, с

Д.И.Давлетов